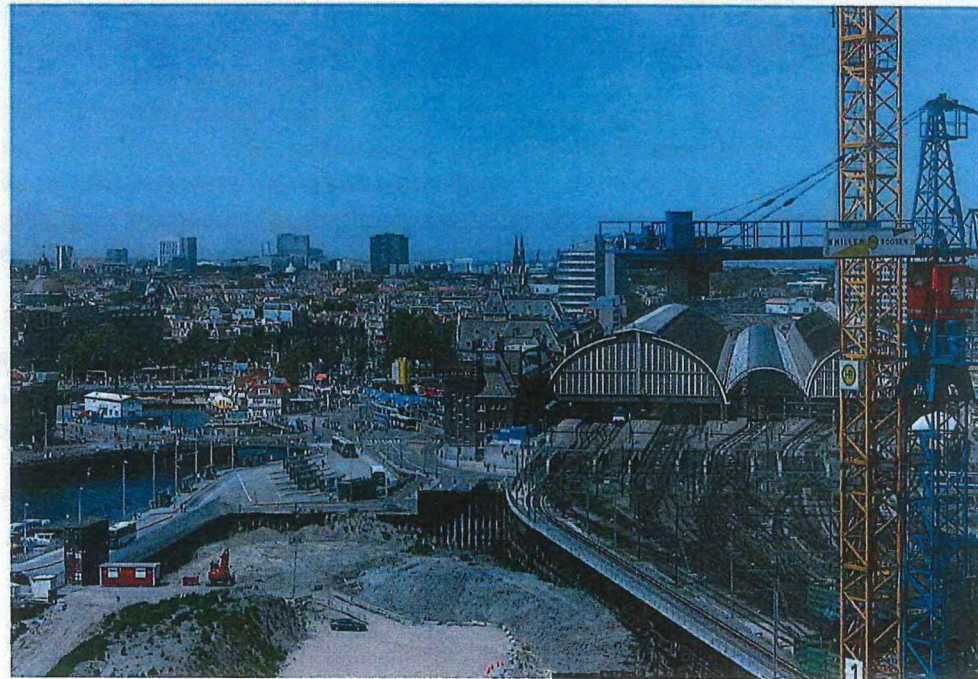

018

× Gemeente
× Amsterdam
×

Managementletter 2016 Cluster Ruimte en Economie

20 februari 2017
712.004.16-M

Inhoud

1	Inleiding	3
2	Controlebevindingen cluster Ruimte en Economie (algemeen)	4
2.1	Voorkom inkopen buiten lead buyer om, maak gebruik van expertise en processen van de lead buyer	4
2.2	Inzicht in inkopen buiten lead buyers om ontbreekt, gemeente loopt verhoogd risico op onrechtmatige inkopen	5
2.3	Het gebruik van VISI wordt geïntensiveerd, biedt kansen voor verdere versterking beheersing van projecten en prestaties uit contracten	5
3	Controlebevindingen cluster Ruimte en Economie (processen)	7
3.1	Zorg dat de interne beheersing bij rve Gemeentelijk Vastgoed sneller op het gewenste niveau komt	7
3.2	Breng functiescheidingen aan bij het toekennen van energieleningen	8
3.3	Inventariseer risicoprofiel directe garantstellingen rve Wonen en richt passend beheer in	9
3.4	Beheersing parkeeropbrengsten (exclusief straatparkeren) dient versterkt te worden	9
3.5	Geef (verdere) invulling aan de beheersing rondom het straatparkeren	11
3.6	Monitor de wijzigingen met betrekking tot het erfpachtproces en update de procesbeschrijvingen	12
3.7	Onderzoek de mogelijkheid tot verdere harmonisatie en integratie van sturing en verantwoording van grondexploitaties	13
3.8	Overweeg aanvullende maatregelen ter versterking functiescheiding en logging in FRIS, verbetering inzicht in aangeleverde fietsen en de (te verwachten) opbrengsten bij verkoop aan opkoper	14

1 Inleiding

Geachte mevrouw Apeldoorn,

Hierbij ontvangt u de managementletter van het cluster Ruimte en Economie waarin opgenomen de bevindingen en aanbevelingen voortvloeiend uit onze interim-controlewerkzaamheden tot en met 31 december 2016. Zoals u bekend, kent de controle van ACAM sinds 2015 een andere aanpak dan in voorliggende jaren. De controle is nu gericht op de oordeelsvorming over de gemeenterekening als geheel en niet meer op de oordeelsvorming over de rekeningen van de afzonderlijke organisatieonderdelen. De door ons te verrichten controlewerkzaamheden voor het cluster Ruimte en Economie zijn daarom bepaald vanuit dit overall perspectief.

In de interim-controle hebben wij bij uw cluster met name aandacht gegeven aan de getroffen interne beheersmaatregelen in de primaire processen die aan de belangrijkste financiële stromen ten grondslag liggen. Deze beheersmaatregelen moeten een getrouwe en rechtmatige verantwoording van de financiële stromen borgen. De bevindingen en aanbevelingen over de getroffen beheersmaatregelen vindt u terug in hoofdstuk 3 van deze managementletter. De bevindingen en aanbevelingen hebben in een aantal gevallen een relatie met de door ons verrichte audits vanuit het concern auditprogramma (CAP), waarover u via auditnota's bent geïnformeerd. Deze relatie is zoveel mogelijk in de tekst aangegeven.

Naast de clustermanagementletters brengen wij ook een gemeentebrede managementletter uit. Deze managementletter bevat behalve de belangrijkste bevindingen uit de clustermanagementletters ook de bevindingen en aanbevelingen met een gemeentebreed karakter. Voor deze bevindingen en aanbevelingen verwijzen wij u dan ook naar de gemeentebrede managementletter.

De concept-clustermanagementletter is voor hoor en wederhoor voorgelegd aan de clustercontroller. Specifieke passages zijn veelal apart voorgelegd aan de verantwoordelijke rve-directeuren en/of de rve-businesscontroller. Reacties zijn daar waar nodig verwerkt.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben ingelicht en zijn graag bereid tot nadere toelichting.

2 Controlebevindingen cluster Ruimte en Economie (algemeen)

2.1 Voorkom inkopen buiten lead buyer om, maak gebruik van expertise en processen van de lead buyer

Op basis van de beoordeling van de inkoopdossiers van de lead buyer Fysiek stellen wij vast in hoeverre wordt voldaan aan de geldende aanbestedingsregels (Europese en nationale wet- en regelgeving) bij het in de markt zetten van inkopen door de lead buyer Fysiek. De aanbestedingsregels maken onderdeel uit van het inkoop- en aanbestedingsbeleid van de gemeente Amsterdam.

In het afgelopen jaar heeft de lead buyer Fysiek (rve Ingenieursbureau) de organisatie verder geprofessionaliseerd. Dit blijkt onder meer uit het inrichten en beschrijven van processen. Het team Inkoop & Advies heeft een belangrijke rol in het borgen van de kwaliteit van de inkopen en aanbestedingen. Daartoe bewaakt Inkoop & Advies alle inkopen die uitgevoerd worden in de grond-, weg- & waterbouw. De stappen die uit het operationele inkoopproces komen zijn in kaart gebracht en uitgewerkt in taken, verantwoordelijkheden en controlepunten. Hiermee wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan de versterking van de control omgeving.

Voorts blijkt dat door het gebruik van TenderNed of via private aanbestedingsplatforms die actief een koppeling hebben met TenderNed de naleving van de verplichte publicaties wordt versterkt. Daarmee wordt het risico op mogelijke onrechtmatige aanbestedingen verder beperkt. Ook wordt op die wijze zo mogelijk voorkomen dat aanbestedingen buiten de lead buyer omgaan, hoewel dit risico nog steeds aanwezig is. Er bestaat namelijk nog geen beheersmaatregel die het onmogelijk maakt om buiten de lead buyer om inkopen en aanbestedingen te verrichten.

Tenslotte hebben wij begrepen dat concern inkoop nu opdrachtgever is geworden voor het contractbeheersysteem Topdesk en dat alle lead buyers gebruik gaan maken van dit systeem voor de registratie van de contracten. Tegelijkertijd is in AFS 2.0 het veld contractnummer bij het aanmaken van de verplichting geïntroduceerd. Daarmee wordt een koppeling gelegd tussen het contract en de bijbehorende uitgaven. Naar verwachting zullen beide maatregelen medio 2017 leiden tot een beter inzicht in contracten en de uitputting hiervan en versterking van de controle hierop.

2.2 Inzicht in inkopen buiten lead buyers om ontbreekt, gemeente loopt verhoogd risico op onrechtmatige inkopen

Voor het aanmelden van opdrachten worden grenzen gehanteerd. Alle opdrachten > € 50.000 en voor ingenieursdiensten > € 10.000 (vanaf 1 juli 2016) moeten bij de lead buyer Fysiek worden gemeld. Volgens lead buyer Fysiek zijn er aanwijzingen dat op dit moment nog niet alles wordt gemeld. Door het ontbreken van een spendanalyse over 2016 ontbreekt momenteel het inzicht in de aard en omvang van die inkopen.

Vanwege het (nog) ontbreken van een integraal contractenregister en de koppeling hiervan met de bestedingen in AFS bestaat overigens ook het risico dat contracten niet tijdig (opnieuw) in de markt worden gezet. Daarmee bestaat het risico dat over 2016 uitgaven zijn verantwoord die onterecht niet zijn aanbesteed en daarmee als onrechtmatig moeten worden gekwalificeerd.

Gelet op het voorgaand wordt door DMC bij het opstellen van de jaarrekening 2016 aan de betreffende rve's gevraagd in het business dossier te verantwoorden in hoeverre de uitgaven over 2016 al dan niet via de lead buyer zijn ingekocht en (rechtmatig) aanbesteed. De uitkomst hiervan nemen wij mee in de afronding van onze accountantscontrole van de jaarrekening 2016.

2.3 Het gebruik van VISI wordt geïntensiveerd, biedt kansen voor verdere versterking beheersing van projecten en prestaties uit contracten

Binnen de gemeente Amsterdam wordt al enige tijd gebruik gemaakt van VISI. VISI is een open standaard, die zich richt op digitale communicatie tussen partijen in een bouwproject. Op het forum standaardisatie van de overheid staat die als "verplichte" (pas toe of leg uit) toepassing. Met behulp van VISI wordt bepaald wanneer (proces), wie (rol), wat (informatie), aan wie (rol) aanlevert. Het doel van VISI is om de transparantie en traceerbaarheid van het bouwproces te vergroten en hiermee de kwaliteit en efficiency te verhogen en de doorlooptijd te verkorten. Uiteindelijk draagt dit bij aan de kosten- en procesbeheersing van bouwprojecten.

Het gebruik van VISI is na 1 januari 2017 in Amsterdam voor contractbeheersing verplicht bij projecten met een geraamde aannemingsom vanaf € 50.000,- en/of een verwachte uitvoeringsduur van langer dan drie maanden. Dat zijn feitelijk alle projecten die bij de rve Ingenieursbureau worden geregistreerd en vervolgens een AI 2017-XXX nummer krijgen.

Op dit moment is de gemeente in implementatie fase vooral gericht op het faciliteren van de uitvoeringsprojecten.

✘ Gemeente
✘ Amsterdam
✘

Wij constateren met het voorgaande dat de rve Ingenieursbureau belangrijke stappen maakt in het transparant maken en vastleggen van de audittrail van projecten en de prestaties die volgen uit contracten. Het is daarom van belang om dit verder binnen de gemeente uit te werken, waarmee zoveel mogelijk ook op een uniforme wijze invulling kan worden gegeven aan de versterking van de beheersing van (bouw-)projecten.

3 Controlebevindingen cluster Ruimte en Economie (processen)

3.1 Zorg dat de interne beheersing bij rve Gemeentelijk Vastgoed sneller op het gewenste niveau komt

Wij hebben in het kader van het concernauditprogramma in 2016 een procesaudit uitgevoerd naar de processen verhuur, onderhoud en verkoop bij de rve Gemeentelijk Vastgoed (GV). De algehele conclusie was dat de interne beheersing bij rve GV nog niet op het verwachte niveau is. Dit is onder meer van belang voor de volledigheid van de opbrengstverantwoording. Hieronder gaan we per proces nader in op de uitkomsten

Zorg op korte termijn voor aanvullende maatregelen om de volledigheid van de huuropbrengsten te waarborgen

Het is de verantwoordelijkheid van rve GV om de juistheid en de volledigheid van de verhuuropbrengsten vast te stellen en te monitoren. Hiervoor is een adequate inrichting van de (financiële) processen van belang. Dit betreft onder andere de beschrijving van de AO/IB en de beschrijving van het gebruik van de geautomatiseerde systemen (inclusief AFS). Dit is belangrijk voor de aan te brengen controle technische functiescheidingen in de organisatie om ongewenste functievermengingen te voorkomen en de rollen en taken duidelijk te maken. Rve GV wil het geheel aan werkinstructies, procesbeschrijvingen (AO/IB) en interne controleplan (binnen de rve) eind 2017 gereed hebben. Wij dringen aan op een versnelling. Koppel daaraan een (realistische) planning met betrekking tot de afronding van de (geplande) AO/IB beschrijvingen en werkinstructies (inclusief een evaluatie van de volledigheid van de in kaart gebrachte procesbeschrijvingen). Houd daarbij ook rekening met de bij rve-Financiën belegde taken en monitor de voortgang. In de tussentijd zullen aanvullende werkzaamheden uitgevoerd moeten worden om vast te stellen dat de huuropbrengsten juist en volledig zijn en integriteitsschendingen te voorkomen, zoals het maken van een afstemming voor het eigen vastgoed met de contracten (inclusief indexeringen) en de in de financiële administratie verantwoorde huuropbrengsten en (eventuele) verschillen te verklaren (bijvoorbeeld door leegstand), contracten op de juiste wijze tot stand zijn gekomen en indexeringen juist en tijdig hebben plaatsgevonden.

Ga door met het uniform inrichten van het proces onderhoud

Rve GV heeft per 1 september 2016 (na de "kanteling") een nieuwe organisatie-inrichting, waarbij vastgoedportefeuilles niet meer zijn ingericht op gebied, maar naar gebruik. Tevens is het onderhoud in een aparte afdeling geplaatst (Techniek & Ontwikkeling), terwijl onderhoud daarvoor ondergebracht was in de gebiedsgerichte afdelingen. Daarnaast zijn de contractbeheerders (assetmanagers) gerouleerd en het technisch beheer (onderhoud) en technisch beheer gescheiden. Vooruitlopend op de kanteling is, in opdracht van de afdelingsmanager techniek en ontwikkeling, al begonnen met beschrijven en actualiseren van AO/IB-beschrijvingen en werkinstructies. Een aantal werkinstructies is inmiddels door het directieteam vastgesteld en opgenomen in MAVIM. Dit betekent voor het verantwoordingsjaar 2016, dat de beheersing van het proces onderhoud een situatie vóór en na 1 september kent.

De situatie voor 1 september 2016 is geen uniform proces geweest, omdat de werkwijze per rayon verschilde. Dit leidt er toe dat wij extra controlewerkzaamheden bij de jaarrekeningcontrole moeten verrichten (zie ook hoofdstuk 2). Er wordt nu zoveel mogelijk gebruik gemaakt van gemeentelijke raamcontracten, maar er zijn nog niet voor alle inkopen raamcontracten aanwezig. De rve GV is bezig deze potentiële raamcontracten te identificeren en in de (aanbestedings)markt te (laten) zetten. Daarnaast wordt gewerkt aan het bewustwordingsproces van de inkopers/budgethouders, zodat alle inkopen langs de inkoopadviseurs gaan. Wij zullen bij de jaarrekeningcontrole beoordelen in hoeverre dit proces bij de rve GV adequaat beheerst wordt.

Het proces van biedingen wordt aangepast

In de huidige situatie zijn ontvangen biedingen in het verkoopproces van activa bekend bij externe makelaars en medewerkers van de gemeente. Het risico is dat partijen bevoordeeld worden bij het op de markt brengen van objecten. Dit kan wanneer de makelaar of een medewerker van de gemeente (tussentijds) contact opneemt met een (biedende) partij en deze op de hoogte brengt van de uitgebrachte biedingen. Dit risico kan gemitigeerd worden door alle biedingen bijvoorbeeld bij een notaris binnen te laten komen in plaats van bij een makelaar. De rve GV heeft aangegeven deze aanbeveling per ommegaande over te nemen. Ook voor het proces "Verkoop van objecten" met daarin de vastlegging van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden, tot en met het college moet nog een AO/IB procedure opgesteld worden. Voor het proces "verkoop van objecten" heeft de rve aangegeven dat een werkbeschrijving in het eerste kwartaal 2017 beschikbaar zal zijn.

3.2 Breng functiescheidingen aan bij het toekennen van energieleningen

De rve Wonen verstrekt leningen voor het treffen van duurzaamheidsmaatregelen. De beoordeling van de aanvraag voor een dergelijke energielening bestaat uit een inhoudelijke beoordeling door rve Wonen en een krediettoets door een externe partij, het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederland (SVN). Bij een positieve inhoudelijke beoordeling meldt de rve Wonen de aanvrager dat deze een toekenningsbesluit zal ontvangen na een positieve krediettoets door het SVN. Met deze toezegging is de rve Wonen dus gebonden.

De inhoudelijke beoordeling en het verzenden van de toezegging aan de aanvrager gebeurt door één medewerker van de rve Wonen, er is geen functiescheiding in deze fase van de toekenning. Ook geldt er geen limiet aan het bedrag waarvoor deze medewerker toezeggingen mag doen. Pas bij het ondertekenen van het definitieve toekenningsbesluit is een tweede medewerker (afdelingsmanager) betrokken. Wij adviseren al functiescheiding aan te brengen bij het doen van de eerste toezegging aan de aanvrager, zodat eventuele onjuistheden/onrechtmatigheden in de beoordeling van de aanvraag tijdig aan het licht kunnen komen.

3.3 Inventariseer risicoprofiel directe garantstellingen rve Wonen en richt passend beheer in

De rve Wonen beheert naast de omvangrijke achtervangposities voor WSW en WEW een aantal garantstellingen die rechtstreeks verleend zijn aan zorginstellingen en corporaties. (NB: Deze directe garantstellingen zijn in de jaarrekening 2015 verantwoord met een omvang van € 14,5 miljoen. Dit gaat om een schatting, de rve Wonen is eind 2016 gestart met een inventarisatie om de werkelijke resterende omvang in beeld te krijgen). Op dit moment worden geen risicobeheersmaatregelen uitgevoerd, zoals het screenen van tussentijdse rapportages/jaarrekeningen van de instellingen, opvragen prognoses en het volgen van de bepalingen in de garantieovereenkomst. Rve Wonen geeft aan hiervoor momenteel geen capaciteit beschikbaar te hebben. Er bestaat dan ook onvoldoende zicht op het risicoprofiel van deze garantstellingen.

Aangezien het om niet onaanzienlijke bedragen gaat adviseren wij capaciteit vrij te maken om inzicht te krijgen in het risicoprofiel voor de rechtstreeks verleende garantstellingen in beheer bij rve Wonen en een daarbij passend niveau van beheer in te richten.

3.4 Beheersing parkeeropbrengsten (exclusief straatparkeren) dient versterkt te worden

Binnen rve Parkeren zijn een drietal grote opbrengstenstromen te onderkennen, te weten kort parkeren (parkeergarages en -terreinen), verkoop van abonnementen (en firmarekening- en waarde kaarten) en evenementen-parkeren. Wij hebben de interne beheersing van deze opbrengstenstromen beoordeeld en komen tot een aantal aanbevelingen ter versterking van de administratieve organisatie en interne controle.

In algemene zin constateren wij dat de inrichting van de processen momenteel niet is beschreven, op onderdelen sprake is van ongewenste functievermenging en het nog ontbreekt aan systematische en zichtbare maatregelen van interne controle zoals: leegstandscontroles, verbandcontroles, cijfer- en data-analyses aangaande de (volledigheid van) parkeeropbrengsten en systematische (her)beoordeling van gebruikersrechten in systemen. Hieronder gaan wij per (sub)proces meer specifiek in op de daarbij geconstateerde verbeterpunten.

Versterk de interne beheersing bij proces kort parkeren door uitvoeren van periodieke verbandscontroles, cijfer- en data-analyses

Het proces kort parkeren (inclusief betaalautomaten) kenmerkt zich vooral doordat het in hoge mate ingericht en afhankelijk is van IT-systemen. Het beter benutten van de aanwezige gegevens in parkeermanagementsystemen en datawarehouse zal de interne beheersing van de parkeeropbrengsten versterken. De belangrijkste door ons gesignaleerde aandachtspunten bij dit proces zijn:

- Het ontbreken van zichtbare en systematische analyse en opvolging van zogeheten "onregelmatigheden"-rapportages die voortkomen uit de parkeermanagementsystemen van de parkeergarages (waarop bijvoorbeeld handmatige slagboomopeningen en dergelijke vermeld zijn);

- Het ontbreken van financieel georiënteerde data- respectievelijk cijferanalyses per parkeerobject ten aanzien van bijvoorbeeld verloren kaarten, uitrijkaarten, kortingskaarten, opbrengstontwikkeling in de tijd, versus eerdere perioden/begroting, alsook baten versus lasten per garage en gebied en controle/analyse van betaalterminals met “geen omzetregistratie” in de referentietabel.
- Het niet zichtbaar en systematisch uitvoeren/vastleggen van fysieke inventarisaties van automaten per garage (door onafhankelijk persoon en bij roulatie), en dat onder andere in relatie tot de juistheid en volledigheid van de administratieve “referentietabel” parkeerautomaten.

Wij zien overigens wel dat de interne beheersing in de basis voldoende functiescheiding kent bij het invoeren van parkeertarieven in parkeersystemen, strikte scheiding kent tussen omzetregistratie in parkeerautomaten en ophalen en afdracht van contant geld, gebruik wordt gemaakt van landelijk opererende leveranciers van parkeerautomaten en –systemen, erkende partij is ingeschakeld voor legen en transport van contant geld en intern periodiek soll-ist analyses wordt uitgevoerd voor wat betreft de parkeeropbrengsten uit parkeerautomaten.

Realiseer op zeer korte termijn functiescheiding binnen het proces van verkoop abonnementen, firmarekening-/waarde kaarten en geef strikte richtlijnen voor de te hanteren prijzen en kortingen

Particulieren en bedrijven hebben de mogelijkheid om abonnementen en waarde kaarten aan te schaffen en op firmarekening te betalen. Bij rve Parkeren zijn deze activiteiten op één afdeling belegd. Belangrijkste door ons gesignaleerde tekortkomingen en aandachtspunten bij dit proces zijn:

- Het ontbreken van functiescheiding tussen verkoopregistratie, uitgifte en activatie toegangsmiddel (of waarde kaart) en facturatie;
- Het ontbreken van een strak gedefinieerd en geformaliseerd prijsbeleid en eventuele kortingsbeleid aangaande alle verkoopeenheden (abonnementen, waardekaarten, kortingskaarten et cetera);
- Het ontbreken van voldoende functiescheiding in de bevoegdheden/autorisaties in IT-systeem;
- Het ontbreken van systematisch en zichtbaar maken van aansluiting tussen de omzet van “Parkeren op rekening” (zogenoeten: firmarekeningkaarten) volgens de bronadministratie (parkeermanagementsystemen) en de financiële administratie (AFS). Is hier van belang aangezien facturatie is uitbesteed aan het administratiekantoor van rve Financiën en er daardoor minder “zicht” op feitelijke facturatie bestaat.

Realiseer zichtbare verbandcontroles en strikte kaartcontroles evenementen-parkeren

Tijdens evenementen, zoals bijvoorbeeld in de Arena, worden de daarvoor geschikte parkeerterreinen ingezet. Betaling geschiedt dan tegen een vast bedrag per voertuig en niet per uur. Deze uitrijkaarten worden verkocht aan de balies of vooraf verkocht aan vaste bezoekers (AJAX seizoenkaarthouders). Bij uitrijden vindt controle plaats door verkeersleiders en/of slagboomautomaten. Belangrijkste door ons gesignaleerde aandachtspunten bij dit proces zijn:

- Het ontbreken van zichtbaar (per evenement) verbandscontrole tussen de verkochte – ingenomen – en financieel verantwoorde kaarten(opbrengsten);

- Het ontbreken van een (per evenement) duidelijk zichtbare analyse/verbandcontrole tussen totale beschikbaar gestelde parkeercapaciteit versus waargenomen/geschatte bezettingsgraad versus verantwoorde opbrengsten;
- Het ontbreken van systematische en zichtbare fysieke voorraad-inventarisaties van evenementenkaarten (bij rve Parkeren en derden), in combinatie met rondrekening in aantallen en geld;
- Het deels ontbreken van een strikte uitrij- en kaartcontrole bij einde (grote) evenementen in verband met grote piek in de uitstroom van voertuigen. Mogelijk te ondervangen door alle bezoekers altijd verplicht vooraf bij inrijden (en liefst alleen giraal) te laten betalen of toch strikt met slagbomen te (blijven werken) bij uitrijden in plaats van verkeersregelaars. Voorkomt onder andere risico op ongeautoriseerd/onbetaald uitrijden en maakt uitrijcontrole (voor financieel aspect) feitelijk overbodig.

Wij zien overigens dat bij evenementen-parkeren functiescheiding bestaat tussen verkeersregelaars en kassamedewerkers en de kasprocedures zijn gevolgd op de door ons bijgewoonde evenement.

De hiervoor genoemde aandachtspunten leiden er toe dat wij extra controlewerkzaamheden bij de jaarrekeningcontrole moeten verrichten omdat wij op onderdelen maar in beperkte mate kunnen steunen op de interne beheersing. Rve Parkeren ondersteunt ons bij bedoelde extra werkzaamheden.

3.5 Geef (verdere) invulling aan de beheersing rondom het straatparkeren

Tot en met 2015 was Cition B.V, een 100% deelneming van de gemeente Amsterdam, uitvoerder van de (fiscale) parkeerdienstverlening. In 2016 is deze dienstverlening overgegaan naar EGIS Parking Systems BV (EPS). De rve Parkeren is belast met het opdrachtgeverschap van de fiscale parkeerhandhaving, het assetmanagement van de parkeerautomaten en het verlenen van expertise op het gebied van fiscale parkeerhandhaving.

Met EPS is overeengekomen dat haar accountant controleverklaringen verstrekt bij verantwoordingen van EPS aan rve Parkeren. Parkeren heeft hiertoe een (concept) controleprotocol opgesteld. In dit (concept) controleprotocol is aangegeven dat de gemeente twee controleverklaringen ontvangt van EPS die een oordeel geven over enerzijds de getrouwheid en rechtmatigheid van de parkeeropbrengsten en anderzijds de juistheid en rechtmatigheid van de betaalde restituties. De controleverklaringen over 2016 worden naar wij hebben begrepen op 1 maart 2017 verwacht.

Wij merken op dat over de definitieve invulling van dit (concept)controleprotocol eind januari 2017 is gesproken met EPS en haar accountant. Deze verklaringen geven, op dit moment, de enige zekerheid bij de opbrengsten straat parkeren en zijn derhalve cruciaal in de fase van jaarafsluiting.

U loopt het risico dat:

- 1 het oordeel in de controleverklaringen niet goedkeurend is
- 2 de aanlevering van de controleverklaringen later dan 1 maart 2017 plaatsvindt.

Voor beide risico's geldt dat u voor zover wij kunnen overzien beperkt mogelijkheden hebt tot bijsturing. Het is ons niet duidelijk, wat het beleid is indien er geen goedkeurende verklaringen worden afgegeven. Het roept ook vragen op over mogelijke verbetermogelijkheden ten aanzien van de interne beheersing.

Wij adviseren u om gestructureerd gedurende het jaar de informatie rondom de opbrengsten straatparkeren te monitoren. We denken bijvoorbeeld aan analyses op de maandelijkse opbrengstenstroom (verandering tarieven, uitbreiding areaal, opbrengsten per automaat c.q. gebied), signaleringslijsten, incidentenregistraties et cetera. Hierbij kan ook de monitoring van de afgesproken KPI's in de maandrapportages van EPS worden meegenomen.

Wij adviseren u daarnaast te onderzoeken in hoeverre het mogelijk is om de controleverklaringen eerder te ontvangen dan 1 maart en/of deze periodiek (bijvoorbeeld op kwartaalbasis) af te laten geven zodat u continue zekerheid heeft bij de van EPS ontvangen cijfers.

3.6 Monitor de wijzigingen met betrekking tot het erfpachtproces en update de procesbeschrijvingen

Het systeem Hermes is cruciaal voor het erfpachtproces. In het recente verleden is door ons aandacht gevraagd voor toegangs- en wijzigingsbeheer rond Hermes en het belang van het "4 ogen principe". Wij adviseerden u aandacht te besteden aan de afstemming van het erfpachtproces op de gewijzigde omstandigheden, ook in relatie tot de capaciteit van Erfpacht en Uitgifte.

De invoering van eeuwigdurende erfpacht heeft ook gevolgen voor Hermes. Wij hebben begrepen dat er een project loopt om het systeem tijdig klaar te krijgen voor de invoering voor particulieren op 1 juli 2017. Er is daarbij sprake van onder meer een internet functionaliteit om particulieren te faciliteren in het "automatisch" overstappen.

De verbeteracties inzake het toegangs-en wijzigingsbeheer van Hermes lopen mee in de voor 2017 verwachte aanpassingen die noodzakelijk zijn vanwege de implementatie van BIG maatregelen.

Kortom ook met betrekking tot Hermes staan op korte termijn veel veranderingen op stapel. Veranderingen welke mogelijk impact hebben op de functionaliteit van het systeem en de integriteit van de in Hermes aanwezige gegevens. Gezien de omvang van de erfpachtopbrengsten, alsmede de gevoeligheden die met erfpacht uitgifte gepaard kunnen gaan, is het van belang dit proces goed verloopt. Wij adviseren u om vanuit de lijnorganisatie voldoende kritisch te blijven op voorgestelde wijzigingen.

De huidige documenten "Beschrijving Processen Bureau Erfpacht" en "Boekingen Erfpachtbedrijf" stammen uit 2008. Daarnaast kennen wij een document overzicht beheersmaatregelen Hermes welke niet is gedateerd. Wat deze documenten gemeen hebben is dat ze op onderdelen zijn achterhaald en (nog) niet aansluiten op de situatie van eeuwigdurende erfpacht.

Wij adviseren u alle procesbeschrijvingen op dit gebied een update te geven naar de (verwachte) situatie per 1 juli 2017.

3.7 Onderzoek de mogelijkheid tot verdere harmonisatie en integratie van sturing en verantwoording van grondexploitaties

In 2016 zijn goede stappen gezet in de harmonisatie van de beheersing rondom grondexploitaties. De invoering van het vernieuwde BBV en de vennootschapsbelasting en het opnemen van de Stimuleringsfondsplannen in het Vereveningsfonds hebben daarbij als steun in de rug gefungeerd. Doordat de beheersing uniformer is ingericht is een beter beeld ontstaan in (de verschillen in) de mate van sturing en verantwoording binnen de stad.

In de basis worden alle grondexploitaties nu gelijk beheerd. De wijze waarop organisatieonderdelen richting hun MT en (bestuurlijke) opdrachtgevers sturings- en verantwoordingsinformatie aanbieden is nog wel wisselend, zowel qua inhoud als qua periodiciteit.

Dit geldt onder andere voor de meerjarenprognose. Voor de grondexploitaties onder verantwoordelijkheid van Grond en Ontwikkeling en de stadsdelen loopt deze mee in de Eindejaar rapportage Vereveningsfonds (ERF). Voor de Zuidas is dit onderdeel van de rapportage "Financieel Perspectief". Aangezien beide rapportages hetzelfde doel hebben; informeren en verantwoording afleggen aan de gemeenteraad en het dienen als basis voor besluitvorming is het geen vreemde gedachte om dit integraal aan de gemeenteraad aan te bieden en/of de inhoud te uniformeren.

De baten en lasten en de balansstanden van de grondexploitaties worden op het niveau van G&O, de Zuidas en de individuele stadsdelen geadministreerd. De uitvoering van de grondexploitaties onder verantwoordelijkheid van stadsdelen, de dekking van de bijbehorende tekorten en

de rapportage aan de gemeenteraad (ERF) is ondergebracht bij Grond en Ontwikkeling. Dit roept vanuit de sturing en verantwoording de vraag op wat de relevantie is om administraties op het niveau van stadsdelen te voeren.

Wij adviseren in het traject van harmonisatie u nu (ook) te richten op sturings- en verantwoordingsinformatie en daarbij te onderzoeken welke mogelijkheden en onmogelijkheden er bestaan in relatie tot de huidige inrichting van taken, rollen en verantwoordelijkheden.

3.8 Overweeg aanvullende maatregelen ter versterking functiescheiding en logging in FRIS, verbetering inzicht in aangeleverde fietsen en de (te verwachten) opbrengsten bij verkoop aan opkoper

Bij het Fietsdepot is een streven naar verbetering van de processen en de interne beheersing waarneembaar. Onder meer is met ingang van 2016 het contante geldverkeer afgeschaft en zijn de maandelijkse veilingen van vervallen fietsen vervangen door één opkoopcontract. Hierdoor is het bedrijfsproces vereenvoudigd en daarmee beter beheersbaar. De directie van V&OR heeft in 2016 zelf een integriteitsonderzoek uitgevoerd in het kader van het stadsbrede antifraude-offensief. Op basis hiervan zijn enkele beheersmaatregelen benoemd. Deze maatregelen betreffen vooral een verbetering/uitbreiding van de registratie van fietsen, en een evaluatie en aanscherping van rollen en autorisaties in het fietsenregistratiesysteem Fris. Betrouwbare registratie in Fris is essentieel voor inzicht in de aangeleverde/aanwezige fietsen, ook ten behoeve van de eigenaren, en aansluiting met de uiteindelijk gerealiseerde opbrengsten bij ophalen en opkopen. Onjuiste mutaties moeten worden voorkomen. Hiertoe moeten voldoende interne beheers-/controlemaatregelen aanwezig zijn. De voor 2017 geformuleerde maatregelen kunnen ons inziens hier zeker aan bijdragen.

Aanvullend willen wij nog een aantal aanbevelingen ter overweging meegeven aan het Fietsdepot, die vooral betrekking hebben op het verbeteren van het inzicht in de aangeleverde fietsen en de (te verwachten) opbrengsten bij verkoop aan opkoper. Wij adviseren u de functiescheiding en logging in Fris verder aan te scherpen, verbandscontroles uit te voeren om de consistentie van de gegevens in Fris vast te stellen en zelfstandig controles uit te voeren zowel bij de aanlevering van fietsen aan het Fietsdepot als ook bij de aflevering aan de opkopende contractpartij.